

Quickscan Perspectiefnota gemeente Almelo 2026 - 2029

Datum: 16 juni 2025

Van: Rekenkamer Almelo

Inleiding

Dinsdag 27 mei 2025 bood het college u de Perspectiefnota 2026 – 2029 (PN 2026-2029) inclusief een aantal bijlagen aan. Wij maakten bij dit document een quickscan (QS) waarvoor we de opzet hanteerden zoals ook gebruikt voor de quickscan bij de MJPB 2025. Dit betekent dat we na een weergave van de hoofdlijn onze bevindingen in tabelvorm presenteren. Vertrekpunt voor deze tabel zijn de door ons in eerdere QS's benoemde aandachtspunten. Wij bekeken in hoeverre die nog steeds van toepassing zijn. Daarnaast keken wij uiteraard of de PN 2026–2029 tot aanvullende aandachtspunten leidt. Door deze vorm streven wij een meer compacte QS na, creëren een doorgaande lijn en bieden meer focus in de informatie die wij u aanbieden.

Wij hopen met deze QS bij te dragen aan een goede beraadslaging en besluitvorming over de PN 2026-2029 en wensen u een goede behandeling toe!

Hoofdlijn

De PN 2026–2029 bevat in hoofdlijn de volgende informatie:

1. Inhoudelijke uitgangspunten voor een aantrekkelijke en gebalanceerde stad;
2. Financiële startpositie;
3. Dekkingsplan / nadere invulling besparingsmogelijkheden.

We beschrijven de hoofdlijn van onze aandachtspunten aan de hand van deze driedeling.

1. Inhoudelijke uitgangspunten voor een aantrekkelijke en gebalanceerde stad

Onder het punt 1 ligt een drietal onderzoeken die het college liet uitvoeren. Het college schrijft hierover op pagina 3: *“Om weloverwogen keuzes te kunnen maken, is het belangrijk om zowel de mogelijkheden te onderzoeken om tekorten op te vangen als te bepalen waar investeringen nodig zijn die bijdragen aan een aantrekkelijke en gebalanceerde stad. Daarom is een breed onderzoek uitgevoerd naar de sociaal-maatschappelijke staat van Almelo, de economische en arbeidsmarktontwikkelingen en de aantrekkingskracht van de gemeente. Onze focus ligt op investeringen die het meest bijdragen aan een aantrekkelijke stad die in balans is, terwijl we voorkomen dat bezuinigingen leiden tot grotere nadelige gevolgen op de lange termijn.”*

In de eerste plaats vormen deze onderzoeken een “toetskader” voor de ombuigingen. Het college schrijft daarover op pagina 5: *“Zo stellen we voor niet te bezuinigen op bijvoorbeeld het onderwijs, gezien de uitdagingen rondom onder advisering van het schooladvies en startkwalificaties. Binnen het sociaal domein leggen we extra nadruk op thema's zoals veiligheid en gezondheid”*. De PN 2026 – 2029 maakt inderdaad duidelijk dat op onderwijs niet wordt bezuinigd. De extra investeringen die het college noemt, worden niet direct helder. Onduidelijk is hoe het college extra nadruk gaat leggen op thema's zoals veiligheid en gezondheid binnen het sociaal domein. Het college vraagt daarvoor ook geen aanvullende middelen. **Een vraag aan het college kan zijn om de in MPB 2026 – 2027 concreet te maken welke extra activiteiten hiervoor gedaan gaan worden.**

In de tweede plaats vormen de genoemde onderzoeken de uitgangspunten voor nieuw beleid. Op pagina 3 is een samenvatting van de aandachtspunten te lezen: *“De belangrijkste aandachtsgedebieden zijn stedelijke voorzieningen (cultuur, culinair en niet-dagelijkse winkels), opleidingsniveau (onder advisering van het schooladvies en startkwalificaties), inkomen (energiewaarde, verduurzaming en schulden), gezondheid (bevordering van een gezonde levensstijl) en veiligheid”*.

Op pagina 11 staat het volgende: “De onderzoeksresultaten brachten de ontwikkeling en de kansen en uitdagingen van onze stad in beeld. Met deze perspectiefnota leggen we deze kaders voor de komende 15 tot 20 jaar vast. De hoofd constateringen en de kaders vormen de basis voor nieuwe langjarige opgaven die verder zullen worden uitgewerkt.

1. Uitdagingen zijn langjarig (15 tot 20 jaar) en vergen ook langjarig commitment;
2. Aantrekkelijkheid en Balans hangen met elkaar samen. Verbetering kan alleen op basis van integraliteit;
3. Verbind de fysieke en economische opgaven veel steviger met de sociaal-maatschappelijke opgave en vice versa;
4. Breng focus aan en verbeter op specifieke domeinen (inhoudelijk en op buurten met een zeer hoge achterstand;
5. Investeer ongelijk op basis van de onderzoeksresultaten waardoor gelijkheid wordt bevorderd;
6. Stuur op: stedelijke voorzieningen, opleidingsniveau (met name onder advisering en startkwalificatie), inkomen (met name energiearmoede/verduurzaming en schulden), gezondheid (met name gezonde levensstijl) en veiligheid”.

Het college geeft aan dat met deze PN 2026–2029, die zich in belangrijke mate richt op een nieuwe bestuursperiode, de kaders voor de komende 15 tot 20 jaar worden vastgelegd. Hiermee is deze PN 2026-2029 beleidsrijk. Gemeenten kiezen er ook voor om een PN die zich richt op een nieuwe bestuursperiode beleidsarm te laten zijn en keuzes aan een nieuw bestuur over te laten. [Het kan voor u belangrijk zijn om hier een duidelijke afweging in te maken: is dit het moment om de genoemde kaders vast te stellen of neemt u dit nu ter kennisname aan en is het belangrijke input voor de \(vorming van\) een nieuwe bestuursperiode?](#)

2. Financiële startpositie

De financiële startpositie staat in de onderstaande tabel zoals op pagina 24 van de PN 2026-2029.

FMP - ontwikkelingen	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo programmabegroting 2025	12,70 N	17,21 N	16,92 N	16,92 N
Ontwikkelingen	-3,45 V	-2,69 V	-1,28 V	0,40 N
FMP incl. ontwikkelingen	9,25 N	14,52 N	15,64 N	17,32 N

Bedragen x 1 miljoen euro

T.o.v. de MJB 2025 is een aantal wijzigingen zichtbaar die de financiële uitkomst in 2026, 2027 en 2028 verbeteren. Vooral het (per saldo) positieve effect van de september- en decembercirculaire gemeentefonds draagt hieraan bij. Een andere oorzaak is de vrijvallende reservering voor looncompensatie doordat de loonstijging in de afgesloten Cao lager is dan waarmee in de MJPB 2025 – 2028 rekening werd gehouden. Het college toont alle wijzigingen in de tabel op pagina 25 en 26 en licht deze toe. In de financiële startpositie zien wij een aantal aandachtspunten:

[Raming volume- en prijsstijging jeugdzorg en Wmo is nog niet geactualiseerd.](#) Het college raamde in de MJPB 2025 een toename van het aantal inwoners met Jeugdzorg of WMO en een toenemende zorgzwaarte wat vertaald werd in 1% volumestijging. Waarop dat percentage gebaseerd was, was voor ons niet duidelijk. In de PN 2026–2029 raamt het college geen extra volume-en prijsmutatie. Hiervoor voert het college de komende maanden nog analyses uit, zo vermeld de PN 2026 – 2029 op pagina 28. Hiermee bestaat het risico dat er nog een aanvullend financieel effect komt.

[Geen effect achterblijvende kapitaallasten opgenomen.](#) Een voordeel op de kapitaallasten door o.a. achterblijvende investeringen is een jaarlijkse trend in Almelo. Ook in de jaarrekening 2024 zagen we dit voordeel dat ruim € 1 miljoen bedroeg. In de afgelopen drie begrotingen leidde dit tevens tot een voordeel in het begrotingsjaar. Ook nu kan daarvan sprake zijn maar dit effect neemt het college in de PN 2026–2029 nog niet op. Het college geeft in de bestuurlijke reactie op de QS JR 2024 aan hiervoor een aanvullende analyse uit te voeren. [Het kan raadzaam zijn om bij de MJPB 2026–2029 te vragen wat deze analyse heeft opgeleverd.](#)

De Programmabudgetten eindigen in 2026 bij afloop van de huidige bestuursperiode: Het college gaf hiervan eerder aan dat dit ook kan: het waren incidentele activiteiten die kunnen stoppen of structurele voortzetting kan een plek krijgen ("indalen") in bestaande budgetten. Een nader inzicht hierin ontbreekt echter. Uit de QS JR 2024 blijkt dat bij veel programma's de uitgaven vooralsnog achterblijven bij de raming. [Een overweging is om het college te vragen of dit uitgangspunt nog onverkort geldt. Met name ook gelet op de uitkomsten van de onderzoeken en de daarin opgenomen richtingen voor extra investeringen.](#)

[Effect Voorjaarsnota 2025 Rijk op de algemene uitkering nog niet verwekt: biedt kansen maar lost probleem rond het ravijn en de rijksbijdrage jeugdzorg niet op.](#) Op de pagina's 22 en 23 geeft het college een weergave van de gedeeltelijke tegemoetkoming aan gemeenten die het Rijk in de Voorjaarsnota 2025 opnam. Het financiële ravijn wordt gedeeltelijk gedempt en opgeschoven. Daarnaast ontvangen gemeenten een structurele compensatie voor de hogere kosten jeugdzorg (50% aandeel Rijk). In meerjarig perspectief worden deze middelen in het gemeentefonds teniet gedaan doordat het Rijk aanvullende ombuigingen jeugdzorg en de invoering van een eigen bijdrage inboekt en daarvoor het gemeentefonds kort. Welk overall financieel effect voor gemeenten resteert, is afhankelijk van keuzes die gemeenten bij het verwerken van die laatste mutaties maken. De VNG ondersteunt de gemeenten daarbij met een begrotingsadvies (bijlage bij ledenbrief "Voorjaarsnota: duiding, financiële analyse en begrotingsadvies" van 20 mei 2025: [Begrotingsadvies 2025-2028 | VNG](#)

1. 2026 en 2027: probeer de begroting sluitend te maken, maar geef de effecten van de kortingen transparant weer

Maak in ieder geval boekjaar 2026 en 2027 als dat mogelijk is sluitend. Al dan niet met toepassing van de mogelijkheid om een deel van de reserves in te zetten benoem de financiële en inhoudelijke consequenties van noodzakelijke bezuinigingen en/of lastenverzwaring, ook van ombuigingen die eerder zijn ingezet.

2. Middelen terugwerkende kracht: benut het incidentele geld voor compensatie 2023 en 2024 om gaten in 2026 en 2027 te dichten of in te zetten in het stelsel

Gebruik de nog te verwachten middelen voor jeugd 2023 en 2024 ad. € 728 miljoen die ons op Prinsjesdag 2025 toekomen bij voorkeur om het jeugdstelsel te verbeteren: benut deze (compensatie van de eerdere kortingen) voor dekking kosten jeugd in 2026 en 2027 of voor de te realiseren besparingen in de toekomst.

3. 2028 en 2029: breng baten en lasten jeugdhulp in balans met stelpost Van Ark waarbij er een realistische raming is gemaakt van de lasten voor jeugdhulp

Er is een aantal aanvullende maatregelen gepresenteerd in de Voorjaarsnota, waaronder de eigen bijdrage en het sturen op de trajectduur. De toezichthouder heeft aangegeven dat zij het toestaan dat gemeenten deze maatregelen budgetneutraal (korting versus besparing/inkomsten) maken, bijvoorbeeld door middel van een stelpost ("Besparing trajectduur" en "Inkomsten eigen bijdrage").

Daarnaast raamt het Rijk in de Voorjaarsnota 2025 een indexatie op de bezuinigen uit de Hervormingsagenda. De VNG schrijft hierover: "Om geen bezuinigingen op andere beleidsterreinen in te moeten boeken in de jaren 2028 en 2029 vanwege de groei van de kosten voor jeugdzorg, terwijl het tweede advies van de commissie Van Ark nog in het verschiet ligt, adviseren we ook hiervoor een stelpost op te nemen (voor het resterende deel na toepassing van de hierboven genoemde stelposten t.a.v. de aanvullende maatregelen besparing trajectduur en eigen bijdrage): Maak een realistische inschatting voor de kosten o.b.v. historische groei voor 2028 en 2029, zoals ook de toezichthouder wenst, en plus de baten op met een stelpost met de 3/4 Vereniging van Nederlandse Gemeenten titel "Deskundigencommissie Van Ark 2027" in de begroting voor deze jaren. Wij hanteren als uitgangspunt artikel 108 lid 3 van de Gemeentewet: medebewind is voor rekening risico rijk – dus we brengen baten en lasten voor jeugdhulp in balans."

Keuzes die de gemeenten bij de verwerking maken, hebben mogelijke impact op aanvullende bezuinigingen (al dan niet op andere domeinen dan jeugdzorg) om de begroting sluitend te maken. [Het is raadzaam om van het college gekoppeld aan de meicirculaire gemeentefonds 2025 een helder advies te vragen hoe met de verwerking van de bedragen uit de Voorjaarsnota 2025 en het VNG-advies wordt omgegaan.](#)

3. Dekkingsplan / nadere invulling besparingsmogelijkheden

Zoals met u afgesproken, biedt het college u een aanvullend pakket aan ombuigingsmaatregelen aan. Dit pakket zorgt voor het gedeeltelijk invullen van de (meerjarige) tekorten. Er resteert in iedere jaarschijf daarna nog een opgave (zie reeks "FMP incl. dekkingsmaatregelen").

FMP - maatregelen	2026	2027	2028	2029
FMP incl. ontwikkelingen	9,25 N	14,52 N	15,64 N	17,32 N
Dekkingsmaatregelen	-7,51 V	-9,05 V	-10,45 V	-11,44 V
FMP incl. dekkingsmaatregelen	1,74 N	5,47 N	5,20 N	5,89 N
Overige en aanvullende maatregelen	-1,74 V	-1,74 V	-1,74 V	-1,74 V
Geactualiseerd structureel FMP	0,00 N	3,73 N	3,46 N	4,15 N

Bedragen x 1 miljoen euro

Op pagina 36 schrijft het college daarover het volgende: "het kader van het financieel toezicht van de Provincie dient de begroting reëel en structureel sluitend te zijn. Indien de jaarschijf 2026 reëel en structureel sluitend is, voldoen wij aan deze voorwaarde. Dit betekent dat op basis van het huidig financieel meerjarenperspectief er nog een aanvullende besparing van 1,74 miljoen euro moet worden gerealiseerd. In de Perspectiefnota 2024-2027 is een behoedzame en flexibele strategie aangaande besparingen vastgesteld. Dit houdt in dat we enerzijds tijdig besparingen moeten doorvoeren indien dit noodzakelijk is. Anderzijds willen we voorkomen dat we besparingen doorvoeren die achteraf niet nodig zijn. Hiermee voorkomen wij dat er onnodige "kapitaalvernietiging" in onze stad optreedt. Er zijn een aantal redenen om bij de invulling van het resterende tekort van 1,74 miljoen euro een behoedzame lijn te volgen:

- De financiële effecten van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk voor gemeenten en de overige effecten van het gemeentefonds zijn op dit moment nog niet bekend.
- De besparing voor verbonden partijen wordt uitgewerkt richting de begroting 2026

Bij de dekkingsmaatregelen signaleren wij enkele aandachtspunten:

De genoemde dekkingsmaatregelen oplopend naar ruim € 13 miljoen tellen op bij de dekkingsmaatregelen zoals al in de MJPB 2024 – 2027 en MJPB 2025 – 2028 opgenomen. De twee onderstaande tabellen geven weer om welke mutaties het gaat (oplopend naar € 25 miljoen in de laatste jaarschijf):

Perspectiefnota 2024-2027, pagina 8

Dekkingsmaatregelen				
Stelpost compensatie gemeenten 2027	0,00	0,00	0,00	-4,47 V
Rijksmiddelen versterken gemeentelijke dienstverlening	-0,56 V	-0,44 V	0,00	0,00
BUIG/bijstand	-0,50 V	-0,75 V	-1,00 V	-1,00 V
Behoedzaamheid gemeentefonds	-1,00 V	-0,59 V	-0,82 V	-0,82 V
Aanvullende loon-/prijscompensatie	-1,00 V	-1,00 V	-1,00 V	-1,00 V
Beschermd wonen	-1,00 V	-1,00 V	-1,00 V	-1,00 V
Stelpost offensief begroten	-1,00 V	-1,00 V	-1,00 V	-1,00 V
Areaaluitbreiding	-0,05 V	-0,15 V	-0,23 V	-0,30 V
Stelpost onvoorzien	-0,10 V	-0,10 V	-0,10 V	-0,10 V
Onttrekking algemene reserve	-0,47 V	0,00	0,00	0,00
E. Totaal dekkingsmaatregelen	-5,68 V	-5,03 V	-5,15 V	-9,69 V

Financieel Meerjarenperspectief (FMP)	2025	2026	2027	2028
A. Financieel Meerjarenperspectief	8,27 N	27,81 N	30,05 N	30,82 N
B. Uitwerking zoekrichtingen				
Sociaal domein	-1,24 V	-5,50 V	-7,92 V	-8,72 V
Inkomstenverhoging OZB 2,5% per jaar	-0,70 V	-1,50 V	-2,40 V	-3,30 V
Uitwerking overige zoekrichtingen	PM	PM	PM	PM
Totaal uitwerking zoekrichtingen	-1,94 V	-7,00 V	-10,32 V	-12,02 V
C. Financieel Meerjarenperspectief (A + B)	6,33 N	20,81 N	19,73 N	18,80 N
D. Aanvullende maatregelen				
Onttrekking algemene reserve en aanzuivering vanuit reserve sociaal domein	-4,40 V	-2,40 V	0,00	0,00
Organisatie	0,00	-0,50 V	-1,00 V	-1,50 V
Overig bij begroting uit te werken maatregelen	-1,93 V	-1,93 V	-1,93 V	-1,93 V
Totaal uitwerking aanvullende maatregelen	-6,33 V	-4,83 V	-2,93 V	-3,43 V
Financieel Meerjarenperspectief na maatregelen (C+D)	0,00	15,98 N	16,80 N	15,37 N

Bedragen x 1 miljoen euro

In de laatste jaarschijf (2027) van de PN 2024–2027 is een bedrag van dekkingsmaatregelen opgenomen van afgerond € 10 miljoen. We hebben dit gelezen als structurele dekkingsmaatregelen. In de laatste jaarschijf (2028) van de PN 2025–2028 is er sprake van een aanvullend bedrag aan dekkingsmaatregelen van € 15 miljoen. Dit maakt een gecumuleerd bedrag van € 25 miljoen waarvan overigens een deel al gerealiseerd is. In totaal is hiermee, inclusief de maatregelen die het college in de PN 2026 – 2029 voorstelt, een pakket aan dekkingsmaatregelen van € 38 miljoen opgesteld. Daarvan een totaalbeeld vormen vergt het naast elkaar leggen van informatie uit diverse documenten. Het college kondigde aan in de MJPB 2026 – 2029 een aparte paragraaf voor de opvolging van de dekkingsmaatregelen op te nemen. In die maatregelen ziet het college drie “smaken” zoals wij in de QS bij de MJPB 2025 aangeven:

1. *Dekkingsmaatregelen*: dit betreffen maatregelen die zorgen voor dekking van de lasten zoals de extra ozb-verhoging;
2. *Taakstellende maatregelen*: maatregelen die leiden tot verlaging van budgetten die in redelijke mate beïnvloedbaar zijn. Een voorbeeld hiervan is de aangepaste indexatie op subsidies;
3. *Beleidsmaatregelen*: maatregelen die verandering van beleid vergen. Voorbeeld hiervan zijn de in de begroting 2025 uitgewerkte besparingsmaatregelen in het sociaal domein.

In het aparte onderdeel zal het college de onder punt 3 genoemde maatregelen uitwerken. [Het is voor u raadzaam om te bepalen of u daarmee het gewenste totaaloverzicht krijgt.](#)

[Het college gaat u een nieuwe nota onderhoud Kapitaalgoederen aanbieden.](#) Het college boekt een bezuiniging in op het onderhoud van de openbare ruimte / de kapitaalgoederen die bij deze nieuwe nota onderhoud kapitaalgoederen betrokken wordt.

Onderhoud en beheer openbare ruimte

Nr.	Besparingsmaatregelen	2026	2027	2028	2029
1	Areaaluitbreiding	-0,37 V	-0,37 V	-0,37 V	-0,37 V
2	Onderhoud kapitaalgoederen	-1,60 V	-1,60 V	-1,60 V	-1,60 V
Totaal besparingsmaatregelen		-1,97 V	-1,97 V	-1,97 V	-1,97 V

Bedragen x 1 miljoen euro

Deze ombuiging is voornamelijk voor vier jaar opgenomen gekoppeld aan de looptijd van de nota onderhoud kapitaalgoederen. Uit de jaarrekening 2024 blijkt dat de inwoners minder tevreden zijn over de kwaliteit van de buitenruimte. Nu geeft het college bij deze ombuiging aan dat het hierdoor in projecten nagenoeg niet mogelijk is om wensen van inwoners mee te nemen.

Dit betekent ook iets voor eventuele verwachtingen bij inwonersparticipatie. Het is raadzaam om af te wegen of hiermee het waarderingscijfer van inwoners nog verder daalt en of dat voor u acceptabel is.

Voor de areaaluitbreiding is in de MJPB 2024 – 2027 een dekkingsmaatregel ingevoerd vanwege een verwachte hogere inkomst uit belastingen (pagina 20 Perspectiefnota 2025-2028).

In de PN 2026-2029 geeft het college aan dat de areaaluitbreiding bij de raming achterblijft waardoor op de kosten een bezuiniging kan worden doorgevoerd. [Vraag aan het college kan zijn wat dit betekent voor de eerder opgevoerde inkomstenverhoging? Klopt die nog wel?](#)

Het college gaf eerder aan dat in het sociaal domein eerst de basis op orde moet worden gebracht. In de PN 2026 – 2027 valt over de stand van zaken hiervan niets te lezen. Wel gaat het college uitgebreid in op de te voeren ombuigingsstrategie in het sociaal domein en door te voeren concrete maatregelen. [Indien de informatie over “basis op orde” \(organisatie, bedrijfsvoering en bedrijfsprocessen\) niet op een andere wijze met u gedeeld is, is een overweging om het college naar de stand van zaken te vragen.](#)

Financieel effect van het afvalplan wel / niet verwerkt? Op pagina 27 in de PN 2026-2029 zijn de onderstaande uitgangspunten opgenomen:

OZB en riool- en afvalstoffenheffingen	2026	2027	2028	2029
%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar riool en afval	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar OZB regulier	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar OZB maatregel	2,5%	2,5%	2,5%	0 %

In het raadsvoorstel (15 april 2025) over het afvalplan is het volgende te lezen:

2.1 Het afvalbeleidsplan loopt vooruit op besluitvorming over de perspectiefnota

De afvalstoffenheffing verhogen met 2% is niet afdoende kostendekkend voor de kosten die voortkomen uit het huidige afvalbeleid. Bovendien zorgen de ambities opgenomen in het afvalbeleidsplan voor structureel hogere kosten dan het huidige afvalbeleid. Dit betekent dat de afvalstoffenheffing voor de inwoners zou moeten stijgen. Dit loopt vooruit op de besluitvorming over de perspectiefnota. In deze besluitvorming moet ook gekeken worden naar het dichten van het structurele tekort.

In deze tekst lijkt aangekondigd te worden dat bij de PN 2026-2029 aanvullende besluitvorming over de kostendekkendheid afval volgt. Die informatie is echter niet opgenomen en indexatie bestaat uit de “reguliere” 2%. [Een vraag aan het college kan zijn of en wanneer daarover nog aanvullende besluitvorming volgt.](#) Uit het ambtelijk wederhoor is ons gebleken dat dit onderdeel zal zijn van besluitvorming bij de programmabegroting 2026.

Ombuigingen sociaal domein bevatten ambitie. Het college signaleert ook dat de realisatie daarvan nog risico kent. Er wordt een aanvullend pakket aan dekkingsmaatregelen gepresenteerd dat oploopt naar € 9,5 miljoen. Het grootste deel daarvan wordt gevonden op de WMO (€ 4,2 miljoen), daarna Jeugdzorg (€ 3,4 miljoen en tot slot de participatiewet (€ 1,9 miljoen). In totaal zijn er 17 maatregelen waarbij het sturen op de indicatiestelling WMO met € 3,9 miljoen de grootste is. Deze maatregel moet in het begrotingjaar al € 3 miljoen opleveren wat 50% is van het totale ombuigingsbedrag in dat jaar. Dat maakt dat dit een financieel belangrijke maatregel is. Het college schrijft daarover: *“Betreft diverse maatregelen gericht op beperken aantal gebruikers voorzieningen, beperken volume gebruik voorzieningen en gemiddeld gebruik per voorziening per gebruiker. Maatregelen betreffen het implementeren van normenkaders, kostenbewust indiceren met een budgetplafond licht, verder uitbouwen van algemene voorzieningen waaronder individuele begeleiding en beperken beroep op huishoudelijke ondersteuning door zelfredzaamheid te vergroten”* Ons is niet duidelijk of en zo ja in welke mate hierbij ook rekening is gehouden met de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage. [U zou hierover een vraag aan het college kunnen stellen.](#)

Afrondend

Het college biedt u een PN 2026 – 2029 aan met, zoals met u afgesproken, een pakket aan aanvullende dekkingsmaatregelen.

Hiermee is er nog geen sprake van sluitende jaarschijven. Het college geeft aan in ieder geval het begrotingsjaar 2026 sluitend te gaan maken en noemt daarvoor enkele opties. Verwachting is dat de extra gelden zoals aangekondigd in de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk én verwerkt in de meicirculaire gemeentefonds ook een oplossing vormen. Het verkrijgen van totaalinzicht in alle dekkingsmaatregelen blijft lastig.

In zowel de financiële startnotitie als bij de dekkingsmaatregelen signaleren wij enkele aandachtspunten. Het kan raadzaam zijn het college daarover enkele vragen te stellen.

Tot slot biedt het college u tegelijk met de PN 2026-2029 een aantal informatieve onderzoeken aan. Onderzoeken die u een goed beeld geven van de staat van Almelo en zowel fungeren als toetskader voor de ombuigingen als richting voor nieuw beleid. Het college laat u die richting voor nieuw beleid ook met deze PN 2026-2029 vaststellen. Het is aan u de overweging of u dat nu, de laatste Perspectiefnota van de huidige bestuursperiode, het geschikte moment vindt.

Bevinding QS MJPB 2025 / Jaarrekening 2024 Tekort in 2025 en m.i.v. 2027 verder toegenomen: urgentie voor ombuigingen blijft. In 2025 neemt het tekort met afgerond € 4 miljoen toe. Meerjarig verslechtert het begrotingssaldo: in 2027 met € 0,5 en 2028 met € 1,5 mln. In 2026 verbetert het saldo. De wijzigingen in de Algemene Uitkering gemeentefonds inclusief de loon- en prijsbijstelling, het doorwerkend effect van de Voorjaarsnota 2024, de volumestijging in het sociaal domein en een aantal bestaande ontwikkelingen (ICT, Lokale omroep, Pilot fietsparkeren) vormen belangrijk onderdeel van de opgetreden verschillen. Het college noemt deze mutaties in de tabel op pagina 15 en geeft daarop een toelichting.	Bevinding PN 2026-2029 Tekorten in 2026 – 2028 afgenomen, urgentie voor ombuigingen blijft. De financiële startpositie is verbeterd t.o.v. de MJPB 2025. Voordelen ontstaan vooral door de (per saldo) positieve effecten van de september- en decembercirculaire gemeentefonds en de vrijval looncompensatie doordat de nieuw afgesloten CAO lager uitvalt dan de opgenomen meerjarige reservering voor loonstijging. <table><tr><th>FMP - ontwikkelingen</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th><th>2029</th></tr><tr><td>Begrotingssaldo programmabegroting 2025</td><td>12,70 N</td><td>17,21 N</td><td>16,92 N</td><td>16,92 N</td></tr><tr><td>Ontwikkelingen</td><td>-3,45 V</td><td>-2,69 V</td><td>-1,28 V</td><td>0,40 N</td></tr><tr><td>FMP incl. ontwikkelingen</td><td>9,25 N</td><td>14,52 N</td><td>15,64 N</td><td>17,32 N</td></tr></table> Bedragen x 1 miljoen euro Op pagina 25 en 26 licht het college alle verschillen toe.	FMP - ontwikkelingen	2026	2027	2028	2029	Begrotingssaldo programmabegroting 2025	12,70 N	17,21 N	16,92 N	16,92 N	Ontwikkelingen	-3,45 V	-2,69 V	-1,28 V	0,40 N	FMP incl. ontwikkelingen	9,25 N	14,52 N	15,64 N	17,32 N																									
FMP - ontwikkelingen	2026	2027	2028	2029																																										
Begrotingssaldo programmabegroting 2025	12,70 N	17,21 N	16,92 N	16,92 N																																										
Ontwikkelingen	-3,45 V	-2,69 V	-1,28 V	0,40 N																																										
FMP incl. ontwikkelingen	9,25 N	14,52 N	15,64 N	17,32 N																																										
Meerjarig perspectief laat stevig tekort zien: welke positie neemt u als raad in bij de oplossing daarvan? Het meerjarige tekort is afgerond € 17 miljoen structureel. Het college biedt hiervoor nog geen dekkingsmaatregelen aan en volgt het advies van de VNG om alleen het begrotingsjaar sluitend te maken. <table><tr><th>E. Geactualiseerd perspectief (A + B + C + D)</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th><th>2029</th></tr><tr><td>Waarvan: incidentele baten en lasten</td><td>6,52 N</td><td>2,90 N</td><td>0,00</td><td>0,00</td></tr><tr><td>Financieel Meerjarenperspectief structureel</td><td>0,00 V</td><td>12,70 N</td><td>17,21 N</td><td>16,92 N</td></tr></table> Bedragen x 1 miljoen euro Via een aparte brief informeert het college u over het proces om het meerjarige tekort te dichten. Hierbij blijft van belang voor u als raad om te bepalen welke positie u daarin wilt innemen: het rijk aan zet of wenst u zelf meer regie?	E. Geactualiseerd perspectief (A + B + C + D)	2026	2027	2028	2029	Waarvan: incidentele baten en lasten	6,52 N	2,90 N	0,00	0,00	Financieel Meerjarenperspectief structureel	0,00 V	12,70 N	17,21 N	16,92 N	Aanvullende dekkingsmaatregelen leiden tot lagere tekorten, nog geen sprake van een sluitende begroting Het college biedt u volgens afspraak in de PN 2026-2029 een aanvullend pakket aan dekkingsmaatregelen aan. U verzocht het college n.a.v. onze quickscan PN 2025 – 2028 niet om een hoger bedrag aan dekkingsmaatregelen aan te leveren zodat er voor u een keuzemogelijkheid zou zijn. Na verwerking van dit pakket resteren er in alle jaarschijven nog tekorten. Het college geeft aan in ieder geval het tekort in 2026 ad € 1,74 miljoen in het begrotingsproces 2026 – 2029 op te lossen. De effecten van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk, die zichtbaar zijn in de meicirculaire gemeentefonds 2025, kunnen voor die invulling zorgen. <table><tr><th>FMP - maatregelen</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th><th>2029</th></tr><tr><td>FMP incl. ontwikkelingen</td><td>9,25 N</td><td>14,52 N</td><td>15,64 N</td><td>17,32 N</td></tr><tr><td>Dekkingsmaatregelen</td><td>-7,51 V</td><td>-9,05 V</td><td>-10,45 V</td><td>-11,44 V</td></tr><tr><td>FMP incl. dekkingsmaatregelen</td><td>1,74 N</td><td>5,47 N</td><td>5,20 N</td><td>5,89 N</td></tr><tr><td>Overige en aanvullende maatregelen</td><td>-1,74 V</td><td>-1,74 V</td><td>-1,74 V</td><td>-1,74 V</td></tr><tr><td>Geactualiseerd structureel FMP</td><td>0,00 N</td><td>3,73 N</td><td>3,46 N</td><td>4,15 N</td></tr></table> Bedragen x 1 miljoen euro	FMP - maatregelen	2026	2027	2028	2029	FMP incl. ontwikkelingen	9,25 N	14,52 N	15,64 N	17,32 N	Dekkingsmaatregelen	-7,51 V	-9,05 V	-10,45 V	-11,44 V	FMP incl. dekkingsmaatregelen	1,74 N	5,47 N	5,20 N	5,89 N	Overige en aanvullende maatregelen	-1,74 V	-1,74 V	-1,74 V	-1,74 V	Geactualiseerd structureel FMP	0,00 N	3,73 N	3,46 N	4,15 N
E. Geactualiseerd perspectief (A + B + C + D)	2026	2027	2028	2029																																										
Waarvan: incidentele baten en lasten	6,52 N	2,90 N	0,00	0,00																																										
Financieel Meerjarenperspectief structureel	0,00 V	12,70 N	17,21 N	16,92 N																																										
FMP - maatregelen	2026	2027	2028	2029																																										
FMP incl. ontwikkelingen	9,25 N	14,52 N	15,64 N	17,32 N																																										
Dekkingsmaatregelen	-7,51 V	-9,05 V	-10,45 V	-11,44 V																																										
FMP incl. dekkingsmaatregelen	1,74 N	5,47 N	5,20 N	5,89 N																																										
Overige en aanvullende maatregelen	-1,74 V	-1,74 V	-1,74 V	-1,74 V																																										
Geactualiseerd structureel FMP	0,00 N	3,73 N	3,46 N	4,15 N																																										
Het college raamt 1% voor volumestijging Jeugd en WMO: onduidelijk waarop dat percentage is gebaseerd. Het college volgt de toezegging op en geeft op pagina 7 aan een volumestijging van 1% op Jeugd en WMO te verwachten en hiervoor budget te ramen. Het college geeft geen toelichting waarop dat percentage is gebaseerd. Inzicht hierin is behulpzaam bij het bepalen of dit percentage een reële inschatting is. Daarnaast beschrijft het college een aantal nieuwe inkopen (pagina 17) en geeft aan dat daaraan mogelijk nog financiële gevolgen verbonden zijn.	Het college houdt volume- en prijsstijging sociaal domein gelijk aan MJPB 2025 In paragraaf 4.3 beschrijft het college de gehanteerde indexcijfers voor loon- en prijsstijging. Voor de ramingen jeugdzorg en WMO geeft het college op pagina 28 aan dat volume- en prijsontwikkeling in de MJPB 2026 worden gebaseerd op basis van de analyses die in de komende maanden worden uitgevoerd. Hiermee lijkt in de PB 2026 – 2029 de volumestijging in het budget gehandhaafd te zijn op de 1% zoals in de MJPB 2025 opgenomen. Dit kan leiden tot financiële mutaties in de PB 2026 – 2029. Belangrijk om u goed te laten informeren over de (financiële) ontwikkeling in het sociaal domein. Het college zegt u dat in de PN 2026 – 2029 ook toe.																																													
Achterblijvende kapitaallasten wederom in de eerste jaarschijf van de begroting zichtbaar: hoe structureel goed te ramen? In 2025 ontstaat een voordeel van € 2 miljoen op de kapitaallasten. Dit effect is in de afgelopen begrotingen jaarlijks zichtbaar. Het anticiperen op deze achterblijvende kapitaallasten en/of het meer realistisch plannen van de investeringen kan eraan bijdragen om dit jaarlijks terugkerende voordeel meerjarig te voorzien.	Geen raming voor achterblijvende kapitaallasten In de jaarrekening 2024 was een voordeel op de kapitaallasten zichtbaar van ruim € 1 miljoen. Daarmee zet de trend van voordelen op de kapitaallasten zich voort. Het college geeft in de bestuurlijke reactie op de QS JR 2024 aan dit te herkennen en een nadere analyse uit te voeren. Dit kan in de MJPB 2026 tot een (incidenteel) voordeel leiden. In de PN 2026 – 2029 neemt het college daar nog geen voorschot op. Het is raadzaam bij de PB 2026 – 2029 deze analyse af te wachten en te betrekken bij de oplossing van het resterende tekort in 2026.																																													

Bevinding QS MJPB 2025 / Jaarrekening 2024

College gaat m.i.v. PB 2026 een aparte paragraaf over de voortgang van de ombuigingsmaatregelen opnemen, nog niet in de PB 2025

Het college beschrijft op pagina 6 dat vanaf de PB2026 een aparte paragraaf wordt opgenomen met de status en voortgang van alle besparingsmaatregelen. In de PB 2025 zit deze paragraaf nog niet. Daarmee biedt de PB 2025 geen samenhangend inzicht in alle ombuigingen die zijn opgenomen inclusief de status daarvan. Daardoor is onduidelijk of eerder ingeboekte dekkingsmaatregelen gerealiseerd zijn of nog een inspanning vragen. Op diverse plaatsen in de begroting roep dat vragen op:

Op pagina 106, taakveld Sociaal Domein valt het onderstaande te lezen:

6.3 Inkomensregelingen

De lasten in de meerjarenraming dalen conform de besluitvorming in de Perspectiefnota 2023.

Onduidelijk is of dit de in de PB 2023 opgenomen maatregel BUIG is en in hoeverre deze nog steeds “ambitie” bevat? Ook in de paragraaf bedrijfsvoering (pagina 148) staan nog twee taakstellingen / ombuigingen, waaronder de onderstaande. Niet duidelijk is hoe deze tabel gelezen moet worden: resteert nu wel / niet nog een opgave? Bij de PN 2025-2028 is daarnaast de toezegging gedaan dat een raadszaken georganiseerd wordt over de uitwerking van de taakstelling ope organisatie. Deze vond plaats op maandag 14 oktober.

Herkomst	Ombuigingen	2025	2026	2027	2028
B2023	Datagedreven werken (nog in te zetten budget)	1.367	957	957	957
B2023	Datagedreven werken	-1.490	-1.490	-1.490	-1.490
Totaal nog in te vullen ombuiging		-123	-533	-533	-533

Bedragen x 1.000 euro

De verwerking van de ombuigingen zoals opgenomen in de PN 2025-2028 vond plaats op de diverse taakvelden, met name het Sociaal Domein. Bedragen zijn niet altijd zichtbaar en/of 1 op 1 herleidbaar.

Bevinding PN 2026-2029

College gaat m.i.v. PB 2026 een aparte paragraaf opnemen, nog niet in de PB 2025

In de begroting 2024 – 2027 en de begroting 2025 – 2028 zijn al ombuigingsmaatregelen opgenomen. In de ambtelijke reactie op de QS PN 2025 – 2028 is toegelicht dat die onder te verdelen zijn in drie onderwerpen:

1. *Dekkingsmaatregelen*: dit betreffen maatregelen die zorgen voor dekking van de lasten zoals de extra ozb-verhoging;
2. *Taakstellende maatregelen*: maatregelen die leiden tot verlaging van budgetten die in redelijke mate beïnvloedbaar zijn. Een voorbeeld hiervan is de aangepaste indexatie op subsidies;
3. *Beleidsmaatregelen*: maatregelen die verandering van beleid vergen. Voorbeeld hiervan zijn de in de begroting 2025 uitgewerkte besparingsmaatregelen in het sociaal domein.

Het college gaat de maatregelen zoals genoemd onder nummer 3 in een aparte paragraaf in de PB 2026 – 2029 opnemen. Dit biedt u de mogelijkheid om de voortgang daarvan goed op te volgen. Voor de maatregelen in het sociaal domein stelt het college daarnaast een aparte monitor op. Reeds opgenomen ombuigingen zijn:.

Er zijn in de financiële startpositie al diverse dekkingsmaatregelen opgenomen die voortkomen uit de PN 2024 2027 en PN 2025-2028. Dit is een bedrag van ruim € 25 miljoen in 2028. Een deel daarvan is al gerealiseerd. Wij benoemden daarbij eerder als aandachtspunt de ombuiging op de bijstand en beschermd wonen. In onze QS JR 2024 constateerden wij dat deze ombuigingen inderdaad gerealiseerd zijn. Maar het volledige beeld op realisatie van alle dekkingsmaatregelen ontbreekt. [Het kan meerwaarde hebben om met het college af te spreken over welke maatregelen u wel/niet in de aparte paragraaf geïnformeerd gaat worden.](#)

Daarnaast was een bedrag opgenomen vanwege hogere inkomsten areaaluitbreiding. [In de PN 2026 – 2029 raamt het college een ombuiging doordat er minder kosten zijn vanwege een lagere areaaluitbreiding. U kunt de vraag stellen hoe dit zich verhoudt tot de eerder ingeboekte inkomst en of daar een risico is?](#)

Aanvullende ombuigingen op sociaal domein:

Nr.	Besparingsmaatregelen	2026	2027	2028	2029
1	Participatiewet	-1,74 V	-1,78 V	-1,82 V	-1,86 V
2	Jeugdwet	-0,75 V	-1,23 V	-2,51 V	-3,41 V
3	Wmo	-3,05 V	-4,08 V	-4,15 V	-4,20 V
Totaal besparingsmaatregelen		-5,54 V	-7,08 V	-8,48 V	-9,47 V

Bedragen x 1 miljoen euro

Ombuiging op onderhoud openbare ruimte:

Onderhoud en beheer openbare ruimte

Nr.	Besparingsmaatregelen	2026	2027	2028	2029
1	Areaaluitbreiding	-0,37 V	-0,37 V	-0,37 V	-0,37 V
2	Onderhoud kapitaalgoederen	-1,60 V	-1,60 V	-1,60 V	-1,60 V
Totaal besparingsmaatregelen		-1,97 V	-1,97 V	-1,97 V	-1,97 V

Bedragen x 1 miljoen euro

Overige ombuigingen:

Overige en aanvullende maatregelen

Nr.	Besparingsmaatregelen	2026	2027	2028	2029
1	Bijdrage verbonden partijen	PM	PM	PM	PM
2	Te betrekken bij de Programmabegroting 2026	-1,74 V	-1,74 V	-1,74 V	-1,74 V
Totaal besparingsmaatregelen		-1,74 V	-1,74 V	-1,74 V	-1,74 V

Bedragen x 1 miljoen euro

Het totale pakket aan doorgevoerde en nog ingevoerde dekkingsmaatregelen bedraagt daarmee € 38 miljoen. Dat is 10% van de totale begroting ad € 380 miljoen.

Het college komt daarmee niet tot de volledige invulling van de € 13 miljoen in het sociaal domein. Het college verwacht de resterende bezuinigingsopgave van 3,5 miljoen euro de komende jaren in te vullen door extra middelen van het rijk en de kansen die het herontwerp van het sociaal domein biedt om zaken anders aan te pakken waarbij nieuwe inzichten en efficiëntieverbeteringen bijdragen aan kostenbesparing.

Bevinding QS MJPB 2025 / Jaarrekening 2024

Het college maakte werk van de onderbouwing van de dekkingsmaatregelen, volledigheid kan nog toenemen

Bij de PN 2025-2028 is een motie aangenomen (M19) die het college oproept om inzicht te geven in de effecten van de voorgestelde besparingen en maatregelen. Specifiek worden genoemd impact op de inwoners, tijdsduur waarin de effecten verwacht worden, de risico's en onzekerheden die er zijn en hoe de raad periodiek op de hoogte wordt gehouden over de voortgang. Bij de uitwerking van scenario 3 voor de maatregelen in het Sociaal Domein gaf het college hier opvolging aan. Per maatregel komen de bovengenoemde onderwerpen aan de orde. Het college geeft als algemeen risico mee dat het realiseren van deze praktijk vaak weerbarstig is. Om dat risico te beheersen, gaat het college werken met een gestructureerde aanpak, meetbare indicatoren en monitoring. Hiermee, zo geeft het college aan, kan ingespeeld worden op veranderende omstandigheden.

Maatregelen	Bedrag besparing			
	2025	2026	2027	2028
Subtotaal maatregelen met effect vanaf 2025	1,3	4,1	5,6	5,6
Subtotaal maatregelen met effect vanaf 2026 e.v.		1,4	2,3	3,1
Totaal maatregelen	1,3	5,5	7,9	8,7

Bedragen x 1 miljoen euro

Het college beschrijft de indicatoren die o.a. gebruikt gaan worden. Er staat niet vermeld hoe u als raad op de hoogte wordt gehouden. Het kan wenselijk zijn om daarover helder afspraken te maken.

Bevinding PN 2026-2029

Onderbouwing van de dekkingsmaatregelen met name voor sociaal domein verder uitgewerkt

Op pagina 30 – 34 beschrijft het college de aanpak voor de ombuigingen binnen het sociale domein. De ombuigingen volgen uit een duidelijke strategie en een aanpak die in gezamenlijkheid vorm wordt gegeven. Het college visualiseert de aanpak en het herontwerp van het sociaal domein op pagina 32 als volgt:



Het college schrijft daarbij: “Deze manier van werken is anders dan we gewend zijn en vraagt om ruimte, vertrouwen en een gedeelde en bewuste focus op de lange termijn. Alleen op die manier is het mogelijk daadwerkelijk samen te bewegen naar ‘steeds beter’ voor Almelo en voor onze inwoners. In het uitwerken van de vormgeving van deze beweging zullen we expliciet aandacht besteden aan de wijze waarop we uw raad hierin meenemen”. Dit laatste is relevant voor u en het kan raadzaam zijn om zelf positie te bepalen.

Het college constateert dat er aan de ombuigingen risico's verbonden zijn: “In de begroting 2025 is al aangegeven dat het realiseren van besparingen in de praktijk weerbarstig is. Voor de maatregelen uit deze perspectiefnota geldt dat nog sterker, omdat ze boven op de eerder voorgestelde maatregelen komen, meer afhankelijkheden kennen van onder andere rijksbeleid en tot meer weerstand en bezwaren van inwoners en partners kunnen leiden. Daarnaast nemen door het scherper begroten de risico's toe dat nadelen direct effect hebben op het begrotingssaldo; bijvoorbeeld doordat het begrote structurele nadeel op de bijstandsuitkeringen is bijgesteld naar nihil. Indien de uitkering meer stijgen dan verwacht of de Rijksbijdrage ter dekking van de uitkeringslast lager is dan verwacht, raakt dit direct ons begrotingssaldo”. Belangrijk om te beseffen dat hiermee een mogelijkheid tot tekorten in de jaarrekening of toekomstige aanvullende ombuigingen aan de orde kunnen zijn.

Bevinding QS MJPB 2025 / Jaarrekening 2024	Bevinding PN 2026-2029
	In een aparte bijlage werkte het college alle maatregelen uit waarbij bij het effect van de maatregelen vooral de begrippen “eigen kracht” en “zelfredzaamheid” vaak voorkomen. Het kan meerwaarde hebben om te bepalen wat er nodig is om inwoners in die eigen kracht te zetten. Vergt dat aanvullende investeringen? <i>Onderhoud openbare ruimte</i> Het college schrijft op pagina 35 het volgende: “Op basis van de resultaten uit de laatste inspecties is er de komende 4 jaar naar verwachting minder budget nodig om deze kapitaalgoederen op het gewenste technisch kwaliteitsniveau te onderhouden en hoeft de reservering voor de extreme prijsontwikkeling niet te worden aangewend. Hiermee kan voor de komende planperiode (NKG 2026-2029) een besparing van 1,6 miljoen euro op het groot/technisch onderhoud behaald worden. Dit betekent wel dat de flexibiliteit om projecten in tijd naar voren of achteren te schuiven afneemt en de ruimte om binnen projecten aanvullende ambities en wensen van inwoners te realiseren minimaal is”. Dit beperkt de mogelijkheid om wensen van inwoners in projecten mee te nemen. In de QS JR 2024 gaven we aan dat bij inwoners de tevredenheid over de buitenruimte was afgenomen. Deze ombuiging kan dat versterken. Het is raadzaam om af te wegen of dit voor u wenselijk is. <i>Verbonden partijen</i> Uiterlijk 15 september dienen gemeenschappelijke regelingen hun begroting in bij de provincie. De definitieve bijdrage voor de gemeente Almelo wordt daarom betrokken bij de Programmabegroting 2026. Naar verwachting zal de financiële impact van de besparing beperkt zijn.
Het college maakt werk van het eerst op orde brengen van de basis in het sociaal domein, hoe is informatievoorziening richting raad? Het college schrijft hierover (pagina 7) het volgende en geeft daarmee aan actief met de aanbevelingen uit het rapport (INT-91840) aan de gang te gaan. <u>Omdat deze “basis op orde” een belangrijke voorwaarde is voor het realiseren van de ombuigingen in het sociaal domein, heeft het voor u als raad meerwaarde om over de voortgang van deze “basis op orde” goed geïnformeerd te worden.</u> Langs bovenstaande lijnen zijn afgelopen periode de besparingsmogelijkheden uitgewerkt. Zoals gesteld in de perspectiefnota, geldt dat voor het realiseren van deze maatregelen de basis op orde moet zijn: de uitvoeringsorganisatie, de bedrijfsvoering en de bedrijfsprocessen. Hiervoor gebruiken wij de aanbevelingen uit het HHM rapport “Evaluatie sociaal domein”. Het besparingspotentieel zal in 2025 vanwege het op orde brengen van de basis nog beperkt zijn. Hieronder worden, zoals toegezegd bij de behandeling van de perspectiefnota, allereerst de	De PN 2026 – 2029 geeft niet expliciet aandacht aan “de basis op orde” in het sociaal domein Over de voortgang van de ombuigingsmaatregelen in het sociaal domein schrijft het college het volgende: <i>“Om de voortgang van de besparingsmaatregelen zorgvuldig te volgen, wordt een monitoringssysteem ontwikkeld. Dit sluit aan bij de bestaande monitoring van het Strategisch Beleidsplan Sociaal Domein en het Actieplan Sociaal Domein. Elk kwartaal wordt de uitvoering van de maatregelen geanalyseerd, zodat eventuele afwijkingen vroegtijdig wordenesignaleerd en bijgestuurd indien nodig. Bij de reguliere P&C cyclus wordt de gemeenteraad hierover geïnformeerd”.</i> Het gaat hier over de besparingsmogelijkheden. Dit geldt ook voor de tekst in de PB 2026 – 2029. Hiermee maakt de PB 2026 – 2029 niet duidelijk in hoeverre de basis (uitvoeringsorganisatie, de bedrijfsvoering en de bedrijfsprocessen) inmiddels op orde is gebracht. Indien dit niet in één van de eerdere informatieavonden aan de orde is geweest, kan het raadzaam zijn het college hiernaar te vragen.

Bevinding QS MJPB 2025 / Jaarrekening 2024	Bevinding PN 2026-2029
Structurele inzet van de algemene reserve is beoordeeld door de toezichthouder en akkoord bevonden Eén van de voorwaarden verbonden aan het kunnen aanmerken als structureel dekkingsmiddel is dat de solvabiliteit van de gemeente groter of gelijk aan 20% is en blijft. Solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Dit wordt berekend op basis van het eigen vermogen en de bezittingen van de gemeente. Uit de kengetallen (pagina 130) blijkt de solvabiliteit m.i.v. 2027 onder de 20% te komen. Dit zou de vraag op kunnen roepen of nog aan de voorwaarden voor het aanmerken als structureel dekkingsmiddel wordt voldaan. In het ambtelijk wederhoor is teruggegeven dat hierover afstemming met de provincie (toezichthouder) plaatsvond en dat wijze van verwerking akkoord is bevonden.	In de jaarschijf 2026 is een onttrekking van € 2,4 miljoen aan de algemene reserve opgenomen Op pagina 25 schrijft het college hierover het volgende: “Startpunt is het financiële meerjarenperspectief uit de Programmabegroting 2025. Op basis van de Perspectiefnota 2025-2028 is in dit meerjarenperspectief voor de jaarschijf 2026 een onttrekking aan de algemene reserve geraamd van 2,4 miljoen euro. Indien de onttrekking daadwerkelijk plaatsvindt, zal deze voor hetzelfde bedrag worden aangevuld vanuit de reserve sociaal domein. Of en in hoeverre deze onttrekking daadwerkelijk voor de jaarschijf 2026 gehandhaafd blijft wordt in overleg met de Provincie betrokken bij de Programmabegroting 2026”
Geen nieuw beleid in de MJPB 2025, college verwacht “indaling” programma’s in reguliere budgetten In de bestuurlijke reactie van het college op de QS PN 2025-2028 gaf het college aan dat de activiteiten in de programma’s na 2026 deels kunnen stoppen (pilots) of overgaan in reguliere activiteiten binnen bestaande budgetten. In hoeverre dit uitgangspunt houdbaar is, is niet onderbouwd. <u>U kunt het college vragen om deze verwachting nader te onderbouwen.</u>	Geen nieuw beleid in de PN 2026 – 2029, uitnutting blijft ook achter bij budget In lijn met de bestuurlijke reactie op de QS PN 2025 – 2028 zijn de programmabudgetten na 2026 niet opgenomen. In de QS JR 2024 constateren wij dat bij de meeste programma’s de besteding van de budgetten achterblijft bij de raming. Dit geeft mogelijk ruimte voor doorloop na 2026. Vraag kan zijn welke ruimte het college wel / niet ziet voor de noodzakelijke extra investeringen die volgen uit de diverse onderzoeken.
Het college werkt de zoekrichtingen uit zoals bij de PN 2025-2028 vastgesteld. Deze constatering in de QS PN 2025-2028 leidde niet tot andere zoekrichtingen. Het college heeft de zoekrichtingen uitgewerkt zoals bij de PN 2025-2028 afgesproken óf doet daarvoor een procesvoorstel (pagina 6): Voor de overige zoekrichtingen is bij de Perspectiefnota 2025-2028 besloten om drie onderdelen nader uit te werken: Onderhoud en beheer wegen, openbaar groen en de bijdrage verbonden partijen. De raad wordt voorgesteld om deze drie onderdelen in de bredere context van de openbare ruimte te plaatsen. Dit zal nader worden uitgewerkt richting de Perspectiefnota 2026-2029, als onderdeel van de aanvullende besparingsopgave van 15 miljoen euro.	Het college biedt u de afgesproken zoekrichtingen aan Het college schrijft op 6 : 1. <i>samen met andere gemeenten hebben wij bij het Rijk aangedrongen om de financiële problemen op te lossen die het Rijk veroorzaakt;</i> 2. <i>we hebben de maatregelen die in de Programmabegroting 2025 zijn opgenomen verder uitgewerkt en</i> 3. <i>we hebben gezocht naar aanvullende besparingsmaatregelen vanaf 2026. Daarbij hebben we gekeken naar ongeveer 2 miljoen euro besparing op onder andere onderhoud/beheer en ongeveer 13 miljoen euro besparing op de zorgtaken die we voor het Rijk uitvoeren.</i> De richting die u vorig jaar meegaf, is hierin herkenbaar.
College blijft bij het advies van de VNG, door u bekrachtigt bij de PN 2025-2028. Een bij de PN 2025-2028 ingediende motie (M23) om tot een uitgebreider pakket aan dekkingsmaatregelen te komen (150% of 200%) is verworpen. Daarmee stelde u als raad zich achter de aanpak zoals het college in de PN 2025-2028 opnam. Het college werkt deze aanpak in de MJPB 2025 consistent uit.	College voert afgesproken aanpak consistent door Het college richt zich op het sluitend maken van de begroting 2026 en terugdringen van de tekorten in meerjarig perspectief conform het advies van de VNG en de afspraken zoals met u gemaakt. De VNG bracht daarnaast een nieuw begrotingsadvies uit. Zie hiervoor het onderdeel “nieuwe aandachtspunten PN 2026 – 2029”.

Bevinding QS MJPB 2025 / Jaarrekening 2024	Bevinding PN 2026-2029																				
Niet altijd duidelijk of (nieuwe) kaderstelling door uw raad nodig is, wees daar scherp op als raad De huidige status van uitwerking van de ombuigingsmaatregelen maakt dat nog niet (altijd) duidelijk is op welke onderdelen u als raad nieuwe kaders moet stellen. Het heeft meerwaarde om met het college duidelijke afspraken te maken hoe u daarover geïnformeerd wordt.	Niet altijd duidelijk of (nieuwe) kaderstelling door uw raad nodig is, wees daar scherp op als raad Dit punt is nog onverkort van kracht																				
Herziening nota Kapitaalgoederen nog niet uitgevoerd en volgt in 2025. Mogelijke nog financiële impact? Op pagina 132 valt te lezen dat de paragraaf kapitaalgoederen nog is gebaseerd op de Nota Kapitaalgoederen 2021 – 2024. Het proces van het opstellen van de Nota Kapitaalgoederen 2025-2029 is gestart. Of hieraan nog financiële risico's zijn verbonden, is onduidelijk. <u>U kunt overwegen hierover een vraag aan het college te stellen.</u>	Herziening nota kapitaalgoederen leidt tot besparing Op pagina 8 valt het volgende te lezen: “<i>Daarnaast bieden de inzichten uit de uitwerking van de nieuwe Nota Kapitaalgoederen ruimte om het budget voor onderhoud en vervanging van de openbare ruimte naar beneden bij te stellen</i>”. Zie hierover wat wij eerder als aandachtspunten benoemden.																				
Ingrijpende wijzigingen sociaal domein, communicatie van belang en college pakt dit integraal aan. Op pagina 93 beschrijft het college dat communicatie binnen het sociaal domein een nadrukkelijk speerpunt is in de komende jaren. Het college benadert het sociaal domein vanuit een overkoepelende communicatie- strategie. Dit sluit aan bij de bestuurlijke reactie op ons rekenkamerrapport over de armoedeaanpak in Almelo.	College kondigt een publiekscampagne aan Op pagina 8 schrijft het college: “<i>Om dit proces te ondersteunen, wordt een publiekscampagne ingezet die inwoners bewust maakt van deze nieuwe aanpak en hen aanmoedigt om hulp binnen hun omgeving te zoeken. Daarnaast komt er aandacht voor de sociale kaart, zodat mensen makkelijk de juiste voorzieningen en ondersteuning kunnen vinden. In de komende periode worden deze campagnes verder aangevuld met extra informatie en, indien nodig, specifieke campagnes over bepaalde besparingsmaatregelen. Hiermee wordt mede uitvoering gegeven aan de moties “Inzet communicatie begroting 2025” en “Noodzaak communicatiestrategie wijzigingen sociaal domein</i>”.																				
Stijging tarief afvalstoffenheffing gefixeerd op 2% door jaarlijkse onttrekking aan de voorziening afvalstoffenheffing > wat te doen na uitputting voorziening? Door een jaarlijkse onttrekking van € 0,6 miljoen wordt de tariefstijging beperkt tot 2%. Zoals uit het verloopoverzicht van de voorziening blijkt, zijn hiervoor t/m 2027 middelen. <u>Het is raadzaam om tijdig te anticiperen op een (mogelijke) extra tariefstijging die vanaf dat moment nodig is.</u>	Uitgangspunt stijging afvalstoffenheffing is 2% Op pagina 27 zijn de onderstaande uitgangspunten opgenomen: <table><tr><th>OZB en riool- en afvalstoffenheffingen</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th><th>2029</th></tr><tr><td>%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar riool en afval</td><td>2,0%</td><td>2,0%</td><td>2,0%</td><td>2,0%</td></tr><tr><td>%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar OZB regulier</td><td>2,0%</td><td>2,0%</td><td>2,0%</td><td>2,0%</td></tr><tr><td>%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar OZB maatregel</td><td>2,5%</td><td>2,5%</td><td>2,5%</td><td>0 %</td></tr></table> In het raadsvoorstel (15 april 2025) over het afvalplan valt daarover het volgende te lezen: <i>2.1 Het afvalbeleidsplan loopt vooruit op besluitvorming over de perspectiefnota</i> De afvalstoffenheffing verhogen met 2% is niet afdoende kostendekkend voor de kosten die voortkomen uit het huidige afvalbeleid. Bovendien zorgen de ambities opgenomen in het afvalbeleidsplan voor structureel hogere kosten dan het huidige afvalbeleid. Dit betekent dat de afvalstoffenheffing voor de inwoners zou moeten stijgen. Dit loopt vooruit op de besluitvorming over de perspectiefnota. In deze besluitvorming moet ook gekeken worden naar het dichten van het structurele tekort.	OZB en riool- en afvalstoffenheffingen	2026	2027	2028	2029	%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar riool en afval	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar OZB regulier	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar OZB maatregel	2,5%	2,5%	2,5%	0 %
OZB en riool- en afvalstoffenheffingen	2026	2027	2028	2029																	
%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar riool en afval	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%																	
%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar OZB regulier	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%																	
%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar OZB maatregel	2,5%	2,5%	2,5%	0 %																	

Bevinding QS MJPB 2025 / Jaarrekening 2024	Bevinding PN 2026-2029
	Hiermee lijkt de stijging zoals opgenomen in de PN 2026 -2029 nog niet in lijn met de informatie uit het afvalplan. Een vraag aan het college kan zijn hoe dat zit. Uit het ambtelijk wederhoor is ons daarbij gebleken dat het college dit betreft bij de begroting 2026 – 2029.

Nieuwe aandachtspunten PN 2026 - 2029

Verwerking voorjaarsnota 2025 Rijk: aanvullende middelen voor gemeenten nog niet verwerkt

Op de pagina's 22 en 23 geeft het college een weergave van de gedeeltelijke tegemoetkoming aan gemeenten die het Rijk in de Voorjaarsnota 2025 opnam. De VNG publiceerde daarover op 20 mei 2025 ook een ledenbrief waarin o.a. de onderstaande tabel (bedragen * € 1 mln.) is opgenomen:

Bedragen in miljoenen euro's	2025	2026	2027	2028	2029
1 Damping terugval gemeentefonds 2026	-	400	422	412	414
2 Tekorten jeugdzorg voor rekening rijk	414	414	414	414	414
3 Groeipad maatregelen Hervormingsagenda	-	498	447	-	-
Aanvullende maatregelen en besparingen Hervormingsagenda					
4 Eigen bijdrage Jeugdzorg	-	-	-	-260	-260
5 Sturen op trajectduur Jeugdzorg	-	-	-	-68	-68
6 Indexeren opbrengst Hervormingsagenda	-	-	-	-507	-507
Totaal toevoeging extra middelen gemeentefonds	414	1.312	1.283	-9	-7

Zoals het college beschrijft, vindt meerjarige compensatie plaats voor een deel van het tekort Jeugdzorg én een deel van het ravijn. Landelijk bij elkaar ruim € 800 miljoen. Ook vindt in de jaren 2026 en 2027 een verschuiving van het ingroeipad ombuigingen Hervormingsagenda plaats waardoor gemeenten in die jaren incidenteel extra geld krijgen.

Meerjarig wordt het effect in het gemeentefonds opgeheven doordat het Rijk rekent met aanvullende maatregelen en daarvoor een uitname uit het gemeentefonds doet. Afhankelijk van hoe gemeenten met die aanvullende besparingen omgaan, is er in die jaren wel/geen voordeel. Om de gemeenten te ondersteunen bij keuzes daarover, bracht de VNG een begrotingsadvies uit.

“Begrotingsadvies

Gegeven deze onzekerheden brengen wij opnieuw een begrotingsadvies uit. Dit concentreert zich op Van Ark en alleen in kwalitatieve zin op de structurele korting vanaf 2026, omdat wij het niet waarschijnlijk achten dat hier op korte termijn in algemene zin nog compensatie voor plaatsvindt. Dit neemt niet weg dat wij ons altijd zo maximaal mogelijk zullen blijven inspannen om op inhoudelijke dossiers taken en middelen in balans te brengen. Er blijft immers een tekort bestaan tussen onze taken en middelen.

Advies

1. *2026 en 2027: probeer de begroting sluitend te maken, maar geef de effecten van de kortingen transparant weer*

Maak in ieder geval boekjaar 2026 en 2027 als dat mogelijk is sluitend. Al dan niet met toepassing van de mogelijkheid om een deel van de reserves in te zetten. De disbalans in taken en middelen is er nog steeds en dit heeft grote effecten op de taken die gemeenten uitvoeren. We zetten de tering naar de nering. Dit moeten we inzichtelijk maken: benoem de financiële en inhoudelijke consequenties van noodzakelijke bezuinigingen en/of lastenverzwaring, ook van ombuigingen die eerder zijn ingezet. 2/4 Vereniging van Nederlandse Gemeenten Maak inzichtelijk op welke dossiers in het medebewind er meer wordt uitgegeven dan we van het rijk ontvangen. Deze informatie gebruiken we voor onze verdere gesprekken met het rijk. We kiezen ervoor te adviseren in elk geval 2026 én 2027 te sluiten, zodat de toezichthouder van de provincie de gemeente niet onder verscherpt toezicht zet door 2026 te sluiten en een net geformeerd college in de loop van 2026 niet direct in de bezuinigingsmodus moet voor 2027.

2. Middelen terugwerkende kracht: benut het incidentele geld voor compensatie 2023 en 2024 om gaten in 2026 en 2027 te dichten of in te zetten in het stelsel Gebruik de nog te verwachten middelen voor jeugd 2023 en 2024 ad. € 728 miljoen die ons op Prinsjesdag 2025 toekomen bij voorkeur om het jeugdstelsel te verbeteren: benut deze (compensatie van de eerdere kortingen) voor dekking kosten jeugd in 2026 en 2027 of voor de te realiseren besparingen in de toekomst. De middelen worden, naar verwachting, in 2025 uitgekeerd. Benut de richtlijnen van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) om de middelen in volgende jaren in te zetten.

3. 2028 en 2029: breng baten en lasten jeugdhulp in balans met stelpost Van Ark waarbij er een realistische raming is gemaakt van de lasten voor jeugdhulp. In haar vervroegde tweede advies zal de commissie Van Ark begin 2027 o.a. haar oordeel vellen over de verhouding tussen kosten en budget voor jeugd over de jaren 2025, 2026 en een inschatting maken voor het lopende 2027. Maar ook over de jaren daarna: 2028 en verder. In afgelopen Voorjaarsnota is enkel een gedeeltelijke oplossing gekomen tot en met 2027 en moeten we het oordeel van de commissie afwachten voor de jaren 2028 en 2029.

Aanvullende maatregelen

Er is een aantal aanvullende maatregelen gepresenteerd in de Voorjaarsnota, waaronder de eigen bijdrage en het sturen op de trajectduur (punt 4 en 5, tabel pagina 1). De toezichthouder heeft aangegeven dat zij het toestaan dat gemeenten deze maatregelen budgetneutraal (korting versus besparing/inkomsten) maken, bijvoorbeeld door middel van een stelpost ("Besparing trajectduur" en "Inkomsten eigen bijdrage"). Het rijk is verantwoordelijk voor tijdige invoering van wet- en regelgeving. Bij uitstel of afstel van wet- en regelgeving geldt dat dit voor rekening en risico rijk is.

Groei

Om geen bezuinigingen op andere beleidsterreinen in te moeten boeken in de jaren 2028 en 2029 vanwege de groei van de kosten voor jeugdzorg, terwijl het tweede advies van de commissie Van Ark nog in het verschiet ligt, adviseren we ook hiervoor een stelpost op te nemen (voor het resterende deel na toepassing van de hierboven genoemde stelposten t.a.v. de aanvullende maatregelen besparing trajectduur en eigen bijdrage): Maak een realistische inschatting voor de kosten o.b.v. historische groei voor 2028 en 2029, zoals ook de toezichthouder wenst, en plus de baten op met een stelpost met de 3/4 Vereniging van Nederlandse Gemeenten titel "Deskundigencommissie Van Ark 2027" in de begroting voor deze jaren. Wij hanteren als uitgangspunt artikel 108 lid 3 van de Gemeentewet: medebewind is voor rekening risico rijk – dus we brengen baten en lasten voor jeugdhulp in balans. De toezichthouder geeft aan dat zij o.b.v. het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK) niet akkoord kunnen gaan met deze stelpost. Het is voor nu nog te onzeker om op mogelijke uitkomsten van de nieuwe deskundigencommissie Van Ark vooruit te lopen.

We beseffen dat er risico's zijn die gemeenten moeten nemen door het opnemen van deze stelposten. Wij pleiten er dan ook voor hierover een passage op te nemen in de risicoparagraaf: *"In de Voorjaarsnota heeft het rijk een eerste tussenstap gezet in de opvolging van het zwaarwegende advies van de deskundigencommissie Van Ark met betrekking tot de kosten die gemeenten maken voor jeugdhulp. Aansluitend zijn afspraken gemaakt over de opvolging van een resterend deel van het advies, waarbij gemeenten met terugwerkende kracht worden gecompenseerd voor 50% van de extra gemaakte kosten voor 2023 en 2024 én een nieuwe deskundigencommissie welke begin 2027 terugkijkt op de jaren 2025 en 2026 en inschatting maakt van de jaren van 2027 en verder. Voor deze vervolgspraken zijn in deze begroting stelposten opgenomen, omdat we erop vertrouwen dat het rijk zich aan de gemaakte afspraken houdt."*

Ombuigingen sociaal domein bevatten ambitie

Het college presenteert een aanvullend pakket aan dekkingsmaatregelen dat oploopt naar € 9,5 miljoen. Het grootste deel daarvan wordt gevonden op de WMO (€ 4,2 miljoen), daarna Jeugdzorg (€ 3,4 miljoen en tot slot de participatiewet (€ 1,9 miljoen). In totaal zijn er 17 maatregelen waarbij het sturen op de indicatiestelling WMO met € 3,9 miljoen de grootste is. Deze maatregel moet in het begrotingjaar al € 3 miljoen opleveren wat 50% is van het totale ombuigingsbedrag in dat jaar. Dat maakt dat dit een financieel belangrijke maatregel is. Het college schrijft daarover: *"Betreft diverse maatregelen gericht op beperken aantal gebruikers voorzieningen, beperken volume gebruik voorzieningen en gemiddeld gebruik per voorziening per gebruiker. Maatregelen betreffen het implementeren van normenkaders, kostenbewust indiceren met een budgetplafond licht, verder uitbouwen van algemene voorzieningen waaronder individuele begeleiding en beperken beroep op huishoudelijke ondersteuning door zelfredzaamheid te vergroten"* Ons is niet duidelijk of en zo ja in welke mate hierbij ook rekening is gehouden met de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage. [U zou hierover een vraag aan het college kunnen stellen.](#)

